

REFERAT Udvalg vedr. regional udvikling d. 10-08-2016

Mødedato Onsdag d. 10. august 2016 kl. 14:00

Mødested Regionshuset Viborg, Skottenborg 26, 8800 Viborg, lokale F7

Indholdsfortegnelse

Temadrøftelse om kollektiv trafik #.....	3
Politisk høring af Midttrafiks budgetforslag 2017.....	4
Godkendelse af Trafikplan Aarhus tilpasset letbanen.....	7
Tillægsbevilling til Kulturturisme 2016-2018 - delprojekt 2 Innovation i kulturturismens værdikæde.....	10
Tilskud til initiativet Entreprenørskab i uddannelser (Indstilling fra Vækstforum).....	13
Resultatkontrakter - opfølgning på Handlingsplan 2015 og Vækstplan 2016-2020 (Indstilling fra Vækstforum).....	16
Drøftelse af høring af Forslag til Råstofplan 2016 #.....	18
Uddannelsespolitik 2016-2020 - tema for projektværksted #.....	20
Godkendelse af mødeplan for 2017 #.....	23
Godkendelse af referat fra mødet den 8. juni 2016 #.....	24
Gensidig orientering #.....	25

Punkt 1: Temadrøftelse om kollektiv trafik #

1-00-9-15

Sagsfremstilling

Udvalget drøftede på mødet den 3. februar 2016 de økonomiske udfordringer for den regionale kollektive trafik. Udvalget blev præsenteret for oplæg til effektivisering og strukturel tilpasning af det regionale rutenet med fokus på Djursland. På mødet orienterer administrationen om status for økonomien i den kollektive trafik og præsenterer et oplæg til proces- og tidsplan for tilpasninger af rutenettet på Djursland og i Horsens-Hedenstedområdet.

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling fik oplæg fra administrationen omkring udfordringer i den kollektive trafik. Udvalget blev orienteret om status på økonomien i 2017 og frem, herunder usikkerhed om udgifter og indtægter som følge af bl.a. Aarhus Letbane og ny trafikplan i Aarhus, udbud af regional buskørsel, reform af takstfastsættelsen vest for Storebælt, nye billetprodukter til erstatning for gamle, udgifter til togdrift på Lemvigbanen m.v.

Udvalget drøftede tilpasninger i den kollektive trafik i forhold til at sikre at serviceniveauet stemmer overens med behovet. Udvalget drøftede muligheder for analyse af den samlede kollektive trafik i regionen bl.a. set i lyset af trafikplaner for henholdsvis Aarhus, Djursland og Horsens-Hedensted området. Det blev besluttet, at administrationen på et senere møde præsenterer udvalget for muligheder for analyse af den kollektive trafik i hele regionen. Udvalget ønsker bl.a. at den kollektive trafik omkring det nye hospital i Gødstrup analyseres.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Oplæg Henrik Brask Pedersen

Punkt 2: Politisk høring af Midttrafiks budgetforslag 2017

1-30-75-1-16

Resume

Midttrafik har den 24. juni 2016 fremsendt budgetforslag 2017 (vedlagt) i politisk høring. Forslag til høringssvar omfatter kun den egentlige regionale kollektive trafik med forventede udgifter på 341,4 mio. kr.

Den samlede ramme til regional kollektiv trafik inklusive statslige tilskud udgør 348,8 mio. kr. og kan hermed dække de forventede udgifter. Differencen på 7,4 mio. kr. forudsættes hensat som reserve til styrkelse af budgetsikkerheden.

Direktionen indstiller,

- at Midttrafiks budget 2017 godkendes med en ramme på 284,3 mio. kr.,

- at aktiviteterne erstatningsbuskørsel og forberedelse af letbanen godkendes med en ramme på 35,6 mio. kr.,

- at budgettet for Aarhus Letbane godkendes med en ramme på 21,5 mio. kr.,

- at differencen på 7,4 mio. kr. op til den samlede ramme på 348,8 mio. kr. foreslås hensat i den reservepulje, der henstår hos Midttrafik til styrkelse af budgetsikkerheden, og

- at regionsrådet godkender vedlagte forslag til høringssvar.

Sagsfremstilling

Midttrafik har den 23. juni 2016 fremsendt budgetforslag 2017 i politisk høring med høringsfrist den 19. august 2016. Midttrafik er meddelt, at der vil blive afgivet et foreløbigt høringssvar efter forretningsudvalgets behandling med forbehold for regionsrådets godkendelse.

Den regionale kollektive trafik omfatter udgifter, der afholdes af Midttrafik, og som indgår i høringsbudgettet, og udgifter der afholdes direkte af regionen, som ikke indgår i høringen. Udgifterne finansieres dels af Regional Udviklings budget, dels af formålsbestemte statstilskud samt for "kan-kørsels" vedkommende af Sundhed.

Midttrafiks høringsbudget 2017 omfatter:

- Udgifter til Midttrafiks nuværende drift på i alt 284,3 mio. kr.
- Letbanedrift på 21,5 mio. kr.
- Letbaneforberedelse samt erstatningsbuskørsel på 35,6 mio. kr.
- "Kan-kørsel" på 125,8 mio. kr.

Forslag til høringssvar omfatter kun den egentlige regionale kollektive trafik med udgifter på i alt 341,4 mio. kr.

Den regionale kollektive trafik har i 2017 en samlet ramme på 374,7 mio. kr. inklusive statslige tilskud til investeringer på Midtjyske Jernbaner og tilskuddet til Grenaabanen. Efter fradrag af 25,9 mio. kr. til afdrag på lån til anlæg af letbanen, spormoderniseringen af Odderbanen samt pensioner vedrørende Midtjyske Jernbaner, som afholdes direkte af regionen, er rammen for bestillerbidraget på 348,8 mio. kr. Det kan dermed konstateres, at samtlige udgifter kan afholdes indenfor den afsatte ramme for 2017, jævnfør nedenstående tabel 1.

Tabel 1. Høringsbudget for regional kollektiv trafik 2017 og finansieringskilder				
i 1.000 kr. pl.17	2017	BO2018	BO2019	BO2020
<i>Budget</i>				
Busdrift	186.411	184.211	184.211	184.211
Tilskud til uddannelsesruter	7.998	7.998	7.998	7.998
Bus IT	2.981	2.981	2.981	2.981
Teletaxi	193	193	193	193
Togdrift	16.100	16.100	16.100	16.100
Trafikselskabet	42.612	42.612	42.612	42.612
Letbanesekretariatet	396	-	-	-
Rejsekortet	24.213	23.671	22.987	22.884
Investeringer på Midtjyske jernbaner	3.390	3.390	3.390	3.390
Pensioner MT *)	0	0	0	0
Buserstatningskørsel	23.814	-	-	-
Forberedelse letbanen	11.811	-	-	-
Drift af letbanen	21.500	83.750	81.500	79.500
Budget i alt	341.419	364.905	361.972	359.869
<i>Finansiering</i>				
Regional ramme drift	-314.846	-320.747	-317.904	-317.904
Statsligt investeringstilskud	-12.050	-12.050	-12.050	-12.050
Statsligt letbanetilskud	-47.797	-47.797	-47.797	-47.797
Tilbageholdes til udgifter afholdt direkte af RM	25.856	25.856	25.856	25.856
Finansiering i alt	-348.837	-354.738	-351.895	-351.895
Delsum	-7.418	10.167	10.077	7.974
Pulje til styrkelse af budgetsikkerheden	7.418	-	-	-
Udmøntning af tilpasningsplan 2018-20	-	-10.167	-10.077	-7.974
Total	0	0	0	0

Noter: Pensioner står som en nul-udgift, idet de i perioden dækkes af en indbetaling foretaget i 2011.

Midttrafiks nuværende drift

Den væsentligste forudsætning i budget 2017 vedrører indtægterne i busdriften, som opskrives med 17,1 mio. kr. i forhold til regnskab 2015. Opskrivningen kan stort set alene henføres til ændrede forudsætninger om bus-tog samarbejdet. Modsat de forudgående år er der i 2017 ikke indarbejdet en efterregulering og med bortfaldet af Grenaabanen, som DSB-drevet strækning fra august 2016, vil alle billetindtægter på relationen Djursland-Aarhus fremover tilfalde Midttrafik.

I de kommende år vil indtægterne være påvirket af en række samtidige og betydelige omlægninger. Nye billetprodukter, lukningen af Odder- og Grenaabanen og åbningen af letbanen vil betyde forskydninger i indtægterne. Dertil forventes hele takstsystemet reformeret i overslagsårene ved implementeringen af den planlagte fælles takst for alle trafikalselskaber vest for Storebælt, Takst-vest. Omlægningerne betyder, at det samlede niveau for indtægterne er usikkert, og at den erfaringsbaserede model Midttrafik tidligere har benyttet i indtægtsfordelingen ikke længere vil give et pålideligt resultat. Midttrafik vil derfor i 2017 og de næstkommende år fastholde en indtægtsdeling på baggrund af den nøgle, der er anvendt i regnskab 2015. Hermed prioriteres forudsigelighed mellem budget og regnskab højt. Modellen suppleres af konkrete justeringer f.eks. i forbindelse med større ændringer i kørselsomfang. På længere sigt udarbejdes en ny faktabaseret indtægtsfordelingsmodel.

Fra budget 2017 vil Midtjyske Jernbaner alene udføre drift på Lemvigbanestrækningen.

Fra 2017 opkræves pensioner til tjenestemandsansatte i Midttrafik jævnt før beslutning i Midttrafiks bestyrelse den 11. december 2015. Regionen vil ikke have udgifter i 2017 og de efterfølgende år, da der i 2011 blev foretaget en indbetaling på 3,1 mio. kr. til pensionsformål. Dette beløb anvendes før indbetaling af årlige bidrag.

Aarhus Letbane, forberedelse, buserstatningskørsel og drift

Staten yder et årligt driftsbidrag til Region Midtjylland som kompensation for overtagelsen af trafikansvaret på Grenaabanen på 47,8 mio. kr. De resterende 9,4 mio. kr. til drift af letbanen finansieres af Region Midtjylland efter Principaftale af den 8. august 2013 og er inklusive et indfasningsbidrag. Det statslige bidrag finansierer i 2017 den samlede erstatningsbuskørsel i forbindelse med lukningen af Grenaabanen og dele af letbanedriften, mens restbeløbet anvendes i finansieringen af forberedelsesomkostningerne.

Udgifterne til buserstatningskørsel opgøres til netto 23,8 mio. kr. fordelt på udgifter på 37,8 mio. kr. og indtægter på 14,0 mio. kr.

Udgifterne til forberedelse og drift af Aarhus Letbane forventes uændret i forhold til budgetoverslagsår 2017 i Midttrafiks budget 2016. Et revideret budget for letbanedriften forventes at foreligge i efteråret 2016. Letbanen har i det fremlagte budget 2017 nettoudgifter på 35,3 mio. kr. fordelt på udgifter på 55 mio. kr. og indtægter på 19,7 mio. kr. Heraf dækkes de 21,5 mio. kr. af Region Midtjylland efter aftalen med Aarhus Kommune. Udgifterne til forberedelse af letbanen kan dermed opgøres til 11,8 mio. kr. svarende til restbeløbet. De faktiske forberedelsesomkostninger finansieres ved optagelse af lån og vil dermed indgå i kapitaludgifterne til letbanen fremover.

Midttrafik har oplyst, at der vil være udgifter udenfor det fremlagte budget til billetkontrol vedrørende letbanen. Kontrolopgavens omfang og dermed det forventede udgiftsniveau er endnu ikke fastlagt, men arbejdet forventes at kunne tilrettelægges således, at udgifterne vil være minimale i 2017.

I 2017 forventes Midttrafiks budget dermed at kunne holdes indenfor rammen med et mindreforbrug på 7,4 mio. kr. Det foreslås, at mindreforbruget i 2017 hensættes i reservepuljen til styrkelse af budgetsikkerheden, der henstår hos Midttrafik.

Som der blev gjort opmærksom på ved Regionsrådets godkendelse af Midttrafiks budget 2016 (regionsrådet 7. september 2015, punkt 3), vil der, fra lukningen af Odderbanen i 2016 frem til genåbningen medio 2017, være midlertidige mindreudgifter til togdrift. Da rammen for kollektiv trafik ikke er reduceret tilsvarende, skubbes der et tilpasningsbehov til det første hele driftsår for letbanen (2018), hvor den tidligere fulde bevilling til togdrift forudsættes anvendt til letbanedrift. Der er derfor i overslagsårene indarbejdet en udmøntet pulje, som vil indebære en tilpasning på mellem 8 og 10 mio. kr. Forslag til udmøntning vil senere blive fremlagt. Tilførslen til ovennævnte reservepulje i 2017 skal ses i lyset af, at tilpasninger typisk ikke får fuld effekt første år.

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget, idet udvalget ønsker særlig opmærksomhed på de økonomiske udfordringer i 2018, 2019 og 2020.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Anbefaling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget, idet udvalget ønsker særlig opmærksomhed på de økonomiske udfordringer i 2018, 2019 og 2020.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Budget 2017 - Politisk høring - Region Midtjylland

Høringssvar budget 2017 - forslag

Punkt 3: Godkendelse af Trafikplan Aarhus tilpasset letbanen

1-30-75-2-12

Resume

Buskørslen i Aarhusområdet skal tilpasses den kommende letbane. Derfor har Midttrafik udarbejdet et forslag til trafikplan, som skal træde i kraft i 2017, hvor letbanens 1. etape åbner.

Høring af trafikplanforslaget er afsluttet, og Midttrafik har fremsendt trafikplanforslaget til godkendelse hos Region Midtjylland og Aarhus Kommune.

Aarhus Letbane har orienteret ejerne, Aarhus Kommune og Region Midtjylland, om, at det reviderede driftsbudget forventes at blive på niveau med det hidtil forudsatte. I forbindelse med revision af driftsbudgettet har Aarhus Letbane foreslået, at ejerne anmoder Social- og Indenrigsministeriet om forhøjelse af lånerammen til driftsanlæg.

Direktionen indstiller,

at forslag til Kollektiv Trafikplan 2017 for Aarhusområdet – tilpasning til letbanen godkendes, herunder

- at standsningsstedet Egelund på Odderbanen nedlægges, og der etableres behovsstandsning uden for myldretiden på Vilhelmsborg og Assedrup,
- at frekvensen på rute 100 i lighed med rute 200 nedsættes fra fire til tre afgang i timen uden for myldretiden,
- at rute 202 afkortes ved Tranbjerg Station uden for myldretiden, og
- at der ansøges Social- og Indenrigsministeriet om forhøjelse af lånerammen til driftsanlæg med 150 mio. kr.

Sagsfremstilling

Midttrafik har fremsendt forslag til Kollektiv Trafikplan 2017 for Aarhusområdet - tilpasning til letbanen til godkendelse hos interessenterne bag Aarhus Letbane, Region Midtjylland og Aarhus Kommune. Trafikplanforslag med bilag er vedlagt (Forslag til Kollektiv Trafikplan 2017 for Aarhusområdet). I trafikplanen beskrives de ændringer, der skal ske i buskørslen i Aarhusområdet, når letbanens etape 1 åbner i oktober 2017. Trafikplanen er udarbejdet af Midttrafik med inddragelse af Aarhus Kommune og Region Midtjylland.

Formålet med trafikplanen er at opbygge et samlet kollektivt trafiksystem i Aarhusområdet bestående af letbanen, regionale busser, bybusser og flextrafik, der kan give borgerne mest mulig kollektiv trafik af høj kvalitet inden for den økonomiske ramme, der er til rådighed. Trafikplanens ændringer på ruter og områder er beskrevet og vist på kort, jf. bilag til trafikplanen (Ændringer og konsekvenser samt kort over linjeføringer).

For de regionale ruter lægges der i trafikplanen op til reduktion af antallet af afgang uden for myldretiden på to regionalruter, mens en regionalrute afkortes ved en letbanestation. På rute 100 Odder – Hornslet og rute 200 Skanderborg - Hinnerup nedsættes frekvensen uden for myldretiden i dagtimerne fra fire til tre afgang i timen i dagtimerne. På begge ruter indsættes ekstrature i myldretiden svarende til det nuværende ressourceomfang, som er seks afgang i timen. Det skal bemærkes, at for rute 200 er forslaget gennemført med virkning fra køreplansskiftet i juni 2016. På rute 202 Horsens – Aarhus afkortes ture uden for myldretiden ved Tranbjerg Station, hvor passagerer skal skifte til/fra letbanen. I myldretiden opretholdes to dobbeltture morgen og eftermiddag. Herved sikres blandt andet betjening af elever fra Solbjerg og Tranbjerg til Viby Gymnasium.

De øvrige regionale ruter, der betjener større regionale rejsemål i Aarhus, er ikke berørt af forslaget til trafikplan. Derved skal pendlere på disse ruter ikke stige om til letbanen tæt ved rejsemålet. Samtidig friholdes kapaciteten i letbanetogene til andre rejsende. Midttrafik gennemførte høring af trafikplanen i februar-marts 2016. De indkomne bemærkninger har ikke

afstedkommet væsentlige ændringer for så vidt angår den regionale kørsel. Sammenfatning af høringsbemærkninger fremgår af vedlagte bilag til trafikplanen (Høringsblade).

Den reducerede regionalbuskørsel bidrager til at finansiere letbanedriften. Midttrafik forventer ikke, at der vil ske reduktion i antallet af regionale passagerer. Når letbanen har været i drift i en periode, vil det fremadrettet blive vurderet, om der skal ske yderligere tilpasninger i betjeningsomfanget på de regionale ruter.

Trafikplanen indeholder en oversigt over behov for kommunale fysiske anlæg (stoppesteder, chaufførfaciliteter m.m.) ved gennemførelse af trafikplanen, jf. bilag (Fysiske anlæg).

Driftsøkonomi

Region Midtjylland bidrager til den fremtidige drift af Aarhus Letbane med de midler, der hidtil er anvendt til drift af Odderbanen samt ved besparelser på regionale busruter, som erstattes af letbanen. Herudover finansieres letbanedriften ved tilpasning af bybuskørslen samt af statslig kompensation for drift af Grenaa-banen. Desuden er der en forventning om, at letbanen vil tiltrække nye passagerer til den kollektive trafik.

Aarhus Letbane er ved at udarbejde et revideret budget for driften af letbanen. Efter en møderække med Midttrafik, Region Midtjylland og Aarhus Kommunes administration har Aarhus Letbane meddelt ejerne, at det reviderede budget forventes at kunne holdes på samme niveau som hidtil forudsat. Det reviderede driftsbudget forventes at foreligge i løbet af efteråret 2016.

I forbindelse med revision af driftsbudgettet har Aarhus Letbane gjort ejerne, Aarhus Kommune og Region Midtjylland opmærksom på, at investeringer i driftsanlæg, forberedelsesomkostninger og reserver ikke vurderes at kunne holdes inden for den låneramme ejerne tidligere har ansøgt om og fået bevilget. Det vurderes derfor nødvendigt at anmode Social- og Indenrigsministeriet om forhøjelse af den nuværende låneramme med 150 mio. kr. fra 1,8 mia. kr. til 1,95 mia. kr.

Standsningssteder

Det er planen, at der med letbanen skal køre flere tog på de enkeltsporede strækninger, end det i dag er tilfældet på Grenaa- og Odderbanen. På høringsstidspunktet forelå der ikke endelige simuleringer af de kommende køreplantider for letbanen fra ASAL-konsortiet, som bygger letbanen. For at sikre robusthed og regularitet i letbanetrafikken var der i høringen af trafikplanforslaget beskrevet overvejelser om at nedlægge fire af de mindst benyttede standsningssteder på Odderbanen.

Midttrafik har efterfølgende modtaget køreplanssimuleringer, der reducerer nødvendigheden af at nedlægge standsningssteder på Odderbanen. I trafikplanen lægges der op til at nedlægge standsningsstedet i Egelund, mens Assedrup og Wilhelmsborg opretholdes uden for myldretiden, hvor der indføres standsning efter behov. Standsningsstedet Kongsvang opretholdes som hidtil. Se vedlagte bilag til trafikplanen (Betjening på Odderbanen).

Det må imidlertid konstateres, at rejsehastigheden på Odderbanen vil være lav på grund af de mange standsningssteder, og at flere sandsynligvis vil finde det attraktivt at benytte Odderbanen, hvis den samlede rejsetid er kortere. Midttrafik lægger derfor op til, at der efter trafikplanens vedtagelse vil være en proces med afdækning af muligheder for kortere rejsetider og øget betjening af Beder, Malling og Odder i myldretiden.

Tidsplan

Efter behandling i regionsrådet og i Aarhus Byråd i august 2016 behandler Midttrafiks bestyrelse trafikplanen i begyndelsen af september 2016. Trafikplanen vil herefter være grundlaget for Midttrafiks køreplanlægning i området. Køreplanerne for de regionale ruter for 2017/2018 forventes forelagt regionsrådet i marts 2017.

I trafikplanen lægges der op til, at busomlægningerne indføres efter sommerferien i august 2017. I de første måneder af efteråret 2017, indtil letbanen er i fuld drift, vil dele af letbanekørslen blive udført med buserstatningskørsel. Se bilag til trafikplanen (Indfasning af trafikplanen).

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Anbefaling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Forslag til Kollektiv Trafikplan 2017 for Aarhusområdet

Kollektiv trafikplan 2017 - Ændringer og konsekvenser

Kollektiv trafikplan 2017 - Kort over linjeføringer

Kollektiv trafikplan 2017 - Betjening på Odderbanen

Kollektiv trafikplan 2017 - Fysiske anlæg

Kollektiv trafikplan 2017 - Indfasningsplan

Kollektiv trafikplan 2017 - Høringsblade

Punkt 4: Tillægsbevilling til Kulturturisme 2016-2018 - delprojekt 2 Innovation i kulturturismens værdikæde (Indstilling fra Vækstforum)

1-33-76-23-22-15

Resume

Projektet Kulturturisme 2016–2018 består af delprojekt 1, Kulturturisten i centrum, og delprojekt 2, Innovation i kulturturismens værdikæder. Delprojekt 2 har ikke opnået den forventede støtte på 4,5 mio. kr. fra EU's Regionalfond, da projektet efter Erhvervsstyrelsens vurdering falder uden for programmets rammer.

Fonden VisitAarhus ønsker at gennemføre delprojekt 2 til trods for manglende EU finansiering, fordi der er en sammenhæng til delprojekt 1. Fonden søger derfor om en tillægsbevilling fra Region Midtjylland på 1,5 mio. kr. i 2016 til gennemførelse af et nedskalaret delprojekt 2. Fonden har justeret projektet, og budgettet er reduceret fra 9,0 mio. til 5,16 mio. kr. Det betyder, at den samlede bevilling fra Region Midtjylland til delprojekt 2 bliver på i alt 3,1 mio. kr. Regionsrådet har tidligere bevilget 1,6 mio. kr. til delprojekt 2.

Målet for det samlede projekt Kulturturisme 2.017 er at øge antallet af kulturturister og generere mersalg/meromsætning på regionens mange kulturturismetilbud. Projektet er delt op i to projekter, henholdsvis delprojekt 1, kulturturisten i centrum og delprojekt delprojekt 2, innovation i kulturturismens værdikæde.

Direktionen indstiller, at indstillingen fra Vækstforum tiltrædes således,

at der af de regionale erhvervsudviklingsmidler bevilges yderligere 1,5 mio. kr. i 2016 til Fonden VisitAarhus til gennemførelse af Delprojekt 2, Innovation i kulturturismens værdikæde. Tillægsbevillingen udmøntes med 0,490 mio. kr. i 2016, 0,625 mio. kr. i 2017 og 0,385 mio. kr. i 2018.

Sagsfremstilling

Delprojekt 2, Innovation i kulturturismens værdikæde, i projektet Kulturturisme 2016–2018 har ikke opnået tilsagn fra Erhvervsstyrelsen om støtte fra EU's Regionalfond. Delprojekt 2 indeholdt et innovationssamarbejde med deltagelse af virksomheder, vidensinstitutioner og VisitAarhus om udvikling af systemløsninger for en bookingplatform, et fordels- og oplevelseskort og et analyse- og monitoreringskoncept. Erhvervsstyrelsen har vurderet, at projektet ikke falder inden for Regionalfondprogrammets rammer om et innovationssamarbejde, da projektet blandt andet ikke i tilstrækkeligt omfang tager udgangspunkt i virksomhedernes behov for innovation. Der kan ikke ydes støtte (statsstøtte) til enkeltvirksomheder med regionale erhvervsfremmemidler til forskel fra EU's Regionalfond. Fonden VisitAarhus har derfor sendt en revideret ansøgning, hvor innovationssamarbejdet er taget ud.

Administrationen vurderer, at det har en regional betydning, at der bliver etableret en regional bookingplatform, et regionalt fordels- og oplevelseskort samt et analyse- og monitoreringskoncept. Dels er det afgørende for gennemførelsen af delprojekt 1, Kulturturisten i centrum, og dels vil det skabe en større synlighed af kultur- og turismeprodukterne i Region Midtjylland. I dag findes der fx ikke en regional bookingplatform. Det er kun Enjoy Limfjorden, Destination Djursland og Kystlandet, der i dag har egne bookingportaler. Det betyder, at de resterende destinationer i Region Midtjylland ikke har mulighed for at få vist deres oplevelsesprodukter på det nationale oplevelsesbookingsystem Oplev Danmark, da det forudsætter en lokal/regional bookingplatform. Med etableringen af en regionalt dækkende platform vil dette blive muligt.

Aktiviteter

I forhold til den ansøgning, som blev behandlet på regionsrådets møde den 27. januar 2016, så indeholder ansøgningen ikke længere tre innovationssamarbejder, hvor små og mellemstore virksomheder skulle arbejde sammen med en eller flere vidensinstitutioner for at udvikle og teste konkrete produkter og løsninger med det formål at øge virksomhedernes vækst, forbedre deres konkurrenceevne og styrke tilgængeligheden til internationale markeder.

Målet med Delprojekt 2 fastholdes, men aktiviteterne er tilpasset, så der ikke længere er direkte støtte til virksomheder. Projektet indeholder stadig de tre hovedaktiviteter: bookingplatform, fordels- og oplevelseskort og analyse- og monitoreringskoncept. Delprojekt 1, Kulturturisten i centrum, og delprojekt 2, Innovation i kulturturismens værdikæde, er gensidigt afhængige, og uden Delprojekt 2 vil en væsentlig del af aktiviteterne i Delprojekt 1 ikke kunne få en rækkevidde og effekt som forventet.

Bookingplatform

Projektet vil udvikle og teste etablering af en regionalt dækkende bookingplatform BookAarhus2017 med henblik på i højere grad at få tilgængeliggjort de midtjyske kulturtilbud over for især de internationale kulturturister. Platformen gør det let at få et overblik over og sammensætte sin egen ferieoplevelse/pakke med fx overnatning, museumsbesøg, guidede ture, restaurantbesøg m.v.

Fordels- og oplevelseskort

For at styrke kulturturismen skal der udvikles og testes et regionalt fordels- og oplevelseskort Aarhus2017Card, som giver rabat eller gratis adgang til en række attraktioner, museer og offentlig transport, tilsvarende Copenhagen Card, som i dag findes i København. Kortet vil styrke afsætnings- og salgsleddet for de midtjyske kulturturisme produkter og være en platform for at skabe øget synlighed og meromsætning for de midtjyske kultur- og turisme virksomheder.

Analyse- og monitoreringskoncept

Projektet vil udvikle og teste et analyse- og monitoreringskoncept for at styrke kultur- og turisme virksomhedernes viden om deres kunder gennem en ny og mere systematisk tilgang til arbejdet med kundedata. Det vil dels understøtte samarbejdet på tværs af værdikæden, der hvor aktørerne konkret deler kunder, og dels styrke grundlaget for innovation på længere sigt i forhold til udvikling af nye strategier og produkter.

Effekt

Målet for det samlede projekt Kulturturisme 2016–2018 er at øge antallet af kulturturister og generere mersalg/meromsætning på regionens mange kulturturismetilbud i forhold til eksisterende gæster og herved skabe grundlag for øget vækst og omsætning hos de midtjyske kultur- og turismeaktører.

Økonomi

Budgettet for delprojekt 2 er reduceret betydeligt, fordi der ikke kunne opnås støtte fra EU's Regionalfond. Desuden er medfinansieringen fra de små- og mellemstore virksomheder faldet bort, da innovationssamarbejderne, hvor de skulle have medvirket, ikke længere kan gennemføres. Destinationer, kultur- og turismeaktører medfinansierer i form af timer.

Tabel 1. Budget og finansiering				
1.000 kr.	2016	2017	2018	I alt
<i>Budget</i>				
Projektarbejde	981	1.081	981	3.044
Konsulent bistand	1.011	390	395	1.796
Materialer	135	95	90	320
Budget i alt	2.127	1.566	1.466	5.160
<i>Finansiering</i>				
Region Midtjylland - erhvervsudviklingsmidler*	-580	-540	-480	-1.600
Region Midtjylland - erhvervsudviklingsmidler	-490	-625	-385	-1.500
Aarhus Kommune	-516	-260	-460	-1.236
Destinationer og kulturinstitutioner (timer)	-141	-141	-141	-424
Midtjysk Turisme	-400	0	0	-400
Finansiering i alt	-2.127	-1.566	-1.466	-5.160
Total	0	0	0	0

* Bevilget på regionsrådsmødet den 27. januar 2016

I ansøgningen fremgår det, at udgifter til møder, transport og revision er dækket af budgettet under delprojekt 1, idet ændringen af delprojekt 2 reducerer disse udgifter betragteligt, da innovationssamarbejdet med virksomheder udgår, hvorefter det i hovedsagen er de samme deltagere i de to delprojekter. Dette er nærmere specificeret i bilaget "Deltede udgifter". Fonden VisitAarhus har ved ansøgningstidspunktet fået meddelelse om, at den kunne igangsætte projektet for egen regning og risiko. Det vil sige, at projektstart formelt er den 9. november 2015.

Oversigt over de regionale erhvervsudviklingsmidler er vedlagt som bilag.

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Anbefaling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Vækstforum besluttede på mødet den 15. juni 2016 at indstille til regionsrådet, at der af de regionale erhvervsudviklingsmidler bevilges yderligere 1,5 mio. kr. i 2016 til Fonden VisitAarhus til gennemførelse af delprojekt 2 Innovation i kulturturismens værdikæde. Tillægsbevillingen udmøntes med 0,490 mio. kr. i 2016, 0,625 mio. kr. i 2017 og 0,385 mio. kr. i 2018.

Regionsrådet besluttede på mødet den 27. januar 2016, at bevilge i alt 5,5 mio. kr. til Fonden VisitAarhus til gennemførelse af projektet Kulturturisme 2.017. Bevillingen er fordelt med henholdsvis 3,9 mio. kr. til delprojekt 1 og 1,6 mio. kr. til delprojekt 2. 3,9 mio. kr.

Bilag

Revideret delprojekt

Kulturturisme 2.017

Samlet projektforslag Kulturturisme 2.017

Oversigt over erhvervsudviklingsmidler pr. 24. august 2016

Punkt 5: Tilskud til initiativet **Entreprenørskab i uddannelser (Indstilling fra Vækstforum)**

1-33-76-18-14

Resume

Formålet med initiativet er at styrke de studerendes kompetencer indenfor entreprenørskab. Initiativet består af et regionalt initiativ og et Interreg-initiativ. Hovedindholdet i det regionale initiativ, entreprenørskab i uddannelser, er udvikling og gennemførelse af undervisningsforløb, etablering og videreudvikling af studentervæksthuse og kompetenceudvikling af undervisere indenfor entreprenørskab. Hovedindholdet i Interreg-projektet, Innomatch, er innovationssamarbejder - innovation camps - mellem studerende og virksomheder og praktikforløb i nye og små virksomheder. Interreg-initiativet, Innomatch, gennemføres i samarbejde mellem midtjyske, nordjyske og svenske aktører.

Der søges om i alt 5,625 mio. kr. i 2016 til det regionale initiativ, entreprenørskab i uddannelser, og 1,015 mio. kr. i 2016 til Interreg-projektet, Innomatch.

Direktionen indstiller, at indstillingen fra Vækstforum tiltrædes således,

at der af de regionale erhvervsudviklingsmidler bevilges i alt 5,625 mio. kr. i 2016 til VIA University College til gennemførelse af projektet entreprenørskab i uddannelser. Bevillingen udmøntes med 0,5 mio. kr. i 2016, 1,875 mio. kr. i 2017, 1,875 mio. kr. i 2018 og 1,375 mio. kr. i 2019, og

at der af de regionale erhvervsudviklingsmidler bevilges i alt 1,015 mio. kr. i 2016 til Region Midtjylland (leadpartner) til gennemførelse af Interreg-projektet. Bevillingen udmøntes med 0,325 mio. kr. i 2016, 0,338 mio. kr. i 2017 og 0,352 mio. kr. i 2018.

Sagsfremstilling

Formål

Formålet med initiativet er at styrke de studerendes kompetencer indenfor entreprenørskab og at sikre, at flere innovative ideer og forskningsresultater udvikles til bæredygtige virksomheder med vækstpotentiale. Den samlede indsats udgøres af et regionalt projekt og et Interreg-projekt. Det samlede initiativ retter sig mod de videregående uddannelser.

Region Midtjylland gennemførte i perioden 2011-2014 en samlet indsats for at styrke uddannelse i entreprenørskab på alle uddannelsesniveauer. Evalueringen af denne indsats viste, at der blev skabt gode resultater, at det var en omfattende og ambitiøs indsats, og at der skete en stigning i antallet af studerende, der mødte entreprenørskab i løbet af deres studietid. Selvom der således er nået gode resultater gennem de senere år, er det at styrke iværksætterkulturen i uddannelsessystemet en langsigtet indsats, og der er fortsat brug for initiativer på området. Også når vi sammenligner os med udlandet, er der brug for en styrket indsats: ca. 25 % af danskerne har modtaget undervisning i iværksætteri. Det er lidt over EU-gennemsnittet på 23 %, men noget under de bedste lande som fx Finland (39 %), Holland (36 %) og Sverige (33 %).

Effekter

Initiativet vil udvikle og gennemføre nye undervisningsforløb i iværksætteri med deltagelse af 7.000 studerende. 200 undervisere vil deltage i kompetenceudviklingsforløb, og der forventes etableret 350 nye virksomheder af de studerende. Der forventes at deltage 50 virksomheder og 1.250 studerende i innovationssamarbejderne og 50 virksomheder og studerende i nationale og tværnationale praktikforløb.

Hovedindholdet i det regionale projekt, **entreprenørskab i uddannelser**

Udvikling og implementering af undervisningsforløb - Projektet fokuserer på udvikling af undervisningsforløb målrettet etablering af egen virksomhed og opbygning af iværksætterkompetencer. For at sikre synlighed og nem adgang for alle studerende, vil der blive udbudt undervisningsforløb på alle de deltagende uddannelsesinstitutioner. Desuden skal muligheden for at tiltrække studerende til mere specialiserede undervisningsforløb på tværs af institutioner undersøges. Det kan være særlige talentforløb inden for fx fødevarer og kreative erhverv eller særlige temaer, fx socialøkonomisk virksomhed, crowdsourcing m.v.

Etablering og videreudvikling af studentervæksthuse - I studentervæksthusene tilbydes studerende med en forretningsidé adgang til fysiske faciliteter, såsom kontorplads og laboratoriefaciliteter og faglig og forretningsmæssig vejledning,

rådgivning, mentorordninger m.v. Endvidere vil de mest ambitiøse studentervirksomheder blive tilbudt særlige udviklingsforløb, såkaldte Booztforløb, og der vil gennemføres Startup weekends indenfor Vækstforums fire fokusområder samt evt. andre temaer.

I projektet skal der arbejdes videre med de 14 eksisterende studentervæksthuse og der ønskes etableret yderligere fire studentervæksthuse. Det er vurderingen, at der er brug for at videreudvikle de eksisterende studentervæksthuses ydelser og styrke den forretningsmæssige vinkel i vejledningen. Endvidere er det vurderingen, der er behov for flere nye studentervæksthuse, der tilgodeser en mere faglig specialisering, f.eks. Startup Food i Skejby og spiludvikling i Grenaa og en uddannelsesmæssig fokusering ved etablering af studentervæksthuse ved erhvervsakademierne i Herning og Holstebro. De eksisterende studentervæksthuse ligger i Randers, Herning, Holstebro, Viborg, Silkeborg, Horsens og Aarhus. Aarhus Universitet har i dag flere studentervæksthuse, bl.a. Studentervæksthus Aarhus på Katrinebjerg, Startup Factory på Navitas og Business Factory i Herning. Tilsvarende har VIA University College studentervæksthuse ved deres syv campusmiljøer.

Kompetenceudvikling af undervisere inden for entreprenørskabsundervisning - Der er også i de tidligere initiativer gennemført kompetenceudviklingsinitiativer, men der er fortsat et stort behov for disse aktiviteter og for at komme ud til flere uddannelser og faglige miljøer. Endvidere vil kompetenceudviklingsaktiviteterne nu have et særligt fokus på startup-problematikker og vejledning i forbindelse med virksomhedsetablering og forretningsudvikling. Projektet gennemføres i samarbejde med Fonden for Entreprenørskab - det nationale videncenter for uddannelse i entreprenørskab.

Projektet gennemføres af et konsortium bestående af Erhvervsakademi Dania, Erhvervsakademi MidtVest, Erhvervsakademi Aarhus, VIA University College, Aarhus Maskinmesterskole og Aarhus Universitet. VIA University College er operatør på projektet.

Hovedindholdet i Interreg-initiativet, Innomatch

Innovations samarbejder mellem studerende og virksomheder - Her kobles studerende med konkrete projekter i virksomhederne, fx rettet mod udvikling af nye produkter, processer, teknologi m.v. Forløbene vil have karakter af både korte og længerevarende forløb. Fælles for forløbene er, at de studerende løser en konkret opgave, som er stillet af virksomheden. Virksomhederne beskriver en praksisnær problemstilling i virksomheden, og de studerende skal løse den ved hjælp af deres faglighed. De studerende sammensættes i teams, som kan være på tværs af uddannelser og på tværs af landegrænser.

Praktikforløb - Der skal gennemføres praktikforløb i nye og små virksomheder, både nationalt og tværnationalt, hvor studerende arbejder med at løse en konkret opgave for en virksomhed. Formålet med praktikforløbene er at styrke de små virksomheders innovationskompetencer og at få flere studerende til at se de karrieremuligheder, der er i små virksomheder og på tværs af landegrænserne.

Interreg-projektet gennemføres i samarbejde med fire svenske partnere - Campus Varberg, Drivhuset i Gøteborg, Coompanion Halland og Marknad Varberg - og Aalborg Universitet. Fra Region Midtjylland deltager VIA University College, Erhvervsakademi Dania, Erhvervsakademi Aarhus og Erhvervsakademi MidtVest. Region Midtjylland er Leadpartner på projektet.

Økonomi

Der søges om 5,625 mio. kr. af de regionale erhvervsudviklingsmidler og 20,625 mio. kr. af EU's socialfondsmidler til det regionale projekt. Og der søges om 1,015 mio. kr. af de regionale erhvervsudviklingsmidler til Interreg-projektet. Budget og finansiering fremgår af nedenstående tabel 1. Oversigt over de regionale erhvervsudviklingsmidler er vedlagt som bilag.

Tabel. Budget og finansiering					
1.000 kr.	2016	2017	2018	2019	I alt
<i>Budget</i>					
<i>Regionalt projekt</i>					
Udvikling af undervisningsforløb	375	1.500	1.500	1.125	4.500
Studentervæksthuse	2.000	8.000	8.000	6.000	24.000
Kompetenceudviklingsforløb	500	1.500	1.500	1.000	4.500
Markedsføring, revision, administration m.v.	750	2.750	2.750	2.000	8.250
<i>Interreg projekt Innomatch</i>					
Innovationssamarbejder, praktikforløb m.v.	7.730	7.730	7.730		23.190
Budget i alt	11.355	21.480	21.480	10.125	64.440
<i>Finansiering</i>					
<i>Regionalt projekt</i>					
Region Midtjylland	-500	-1.875	-1.875	-1.375	-5.625
EU Socialfondsmidler	-1.813	-6.875	-6.875	-5.062	-20.625
Anden finansiering	-1.312	-5.000	-5.000	-3.688	-15.000
<i>Interreg projekt Innomatch</i>					
Interreg midler	-3.865	-3.865	-3.865		-11.595
Medfinansiering fra Region Midtjylland	-325	-338	-352		-1.015
Medfinansiering fra partnerne	-3.540	-3.527	-3.513		-10.580
Finansiering i alt	-11.355	-21.480	-21.480	-10.125	-64.440
Total	0	0	0	0	0

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Anbefaling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Sagen har ikke haft den normale proces fra Vækstforum til regionsrådet, idet sagen første gang var på Vækstforum den 18. februar 2015. På dette møde besluttede Vækstforum at indstille til regionsrådet, at der bevilges i alt 13,875 mio. kr. til et Interreg-projekt, og at der blev afsat en ramme på 5,625 mio. kr. til det regionale projekt. Sagen blev ved en fejl ikke videreført til regionsrådet. Administrationen sendte Interreg-ansøgningen til godkendelse i Interreg og fik afslag. Administrationen justerede herefter Interreg-projektet blandt andet med en mindre bevilling fra Region Midtjylland og fik det godkendt i Interreg i december 2015.

Vækstforum fik sagen forelagt igen den 24. februar 2016, hvor Vækstforum fik præsenteret det justerede Interreg-projekt. Vækstforum besluttede at indstille til regionsrådet, at der bevilges i alt 5,625 mio. kr. i 2016 til det regionale projekt og 1,015 mio. kr. til Interreg-projektet. Sagen blev ikke forelagt regionsrådet, idet administrationen vurderede, at der skulle findes en operatør til den regionale del først. På mødet den 15. juni 2016 godkendte Vækstforum VIA University College som operatør til den regionale del og indstillede til regionsrådet, at der bevilges 5,625 mio. kr. i 2016 til det regionale projekt og 1,015 mio. kr. til Interreg-projektet.

Normalt godkender regionsrådet den regionale medfinansiering af et Interreg-projekt, inden den sendes til godkendelse i Interreg-Sekretariatet. I den pågældende sag er Interreg-projektet ved en administrativ fejl blevet godkendt i Interreg-Sekretariatet, før regionsrådet har haft mulighed for at godkende finansieringen.

Bilag

Ansøgning - Entreprenørskab i uddannelserne

Effektkæde

Notat om studentervæksthuse

Oversigt over erhvervsudviklingsmidler pr. 24. august 2016

Punkt 6: Resultatkontrakter - opfølgning på Handlingsplan 2015 og Vækstplan 2016-2020 (Indstilling fra Vækstforum)

1-30-76-15-14

Resume

Resultatkontraktopfølgningens mål er at give et overblik over de initiativer, Vækstforum og regionsrådet har igangsat på baggrund af handlingsplaner for perioden 2007-2014, Handlingsplan 2015 samt Vækstplan 2016-2020.

Opfølgningen er denne gang opdelt i to notater. Et notat for projekter igangsat i perioden 2007-2014, der er afsluttet siden den seneste opfølgning den 1. september 2015 eller som er tæt på afslutning, og et notat for projekter igangsat efter Handlingsplan 2015 og Vækstplan 2016-2020. Til støtte for overblikket er der udarbejdet trafiklys for de enkelte projektafreporteringer. Grønt trafiklys viser, at projektet afvikles tilfredsstillende, Gul trafiklys viser, at der er opmærksomhedspunkter i forhold til projektets afvikling og rød trafiklys, hvis projektet ikke afvikles tilfredsstillende. Ved gul eller rød trafiklysangivelse er der i trafiklysene bemærkninger om årsagen hertil og hvilke initiativer/ændringer, der er iværksat.

Generelt gennemføres projekterne tilfredsstillende.

Direktionen indstiller, at indstillingen fra Vækstforum tiltrædes således,

at orientering om resultatkontrakter - opfølgning på Handlingsplan 2015 og Vækstplan 2016-2020 tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Resultatkontraktopfølgningen er opdelt i en opfølgning på perioden 2007-2014 og på Handlingsplan 2015 og Vækstplan 2016-2020. Projekterne i perioden 2007-2014 er under afslutning, og for manges vedkommende indgår de i de tværregionale effektanalyser, som løbende har dokumenteret, at initiativerne har skabt job, omsætning og eksport.

For initiativerne under Handlingsplan 2015 og Vækstplan 2016-2020 gælder det, at mange først har opnået bevilling ultimo 2015. Der er udarbejdet en effektkæde for disse projekter, og det vil derfor fremadrettet være muligt at følge projekternes fremdrift og resultater nøje. Der vil ligeledes fortsat blive foretaget samlede, tværregionale effektanalyser af indsatsområder i Vækstplanen 2016-2020.

Initiativer igangsat i perioden 2007-2014, der er afsluttet siden seneste afreportering den 1. september 2015 eller er under afvikling ved afreporteringen den 1. marts 2016

Indsatsområdet Energi og Miljø - Under indsatsområdet er der ni kontrakter til opfølgning, hvoraf fem er afsluttet siden opfølgningen den 1. september 2015. Opfølgningen viser i overvejende grad et positivt billede af projekternes fremdrift og resultater. Projektet erhvervsudvikling inden for biomasse til energi er afsluttet med udgangen af 2015. Her resterer operatørens udfærdigelse af afsluttende rapporter. Projektet FjernvarmeVækst har haft store udfordringer med at få gennemført de forudsatte demonstrationsprojekter, dog ser der ud til, at der vil blive gennemført demonstrationsprojekter på et acceptabelt niveau.

Administrationen vurderer, at med ovennævnte opmærksomhedspunkter er projekternes fremdrift og gennemførelse tilfredsstillende.

Indsatsområdet Fødevarer - Projektet Future Food Innovation har afsluttet sine projektaktiviteter. Det endelige projektregnskab færdigbehandles i øjeblikket i Erhvervsstyrelsen. Projektet Danish Food Cluster er afsluttet og fortsætter baseret på medlemsbidrag og løbende projektfinansiering.

Indsatsområdet Innovation og Forretningsudvikling - Siden opfølgningen den 1. september 2015 er ni projekter afsluttet med tilfredsstillende resultat.

Indsatsområdet Turisme - Ud af fire resultatkontraktopfølgninger er tre nu afsluttet. To projekter mangler at indsende afslutningsregnskab.

Projekter under handlingsplan 2015 og Vækstplan 2016-2020

Indsatsområdet Energi og Klima - Under Handlingsplan 2015 er projektet "Biogas2020" igangsat. Projektet forløber tilfredsstillende. Under Vækstplan 2016-2020 er nye projekter på vej. Projektet udviklingsprogram for vindmølleindustrien sagsbehandles i øjeblikket hos Erhvervsstyrelsen.

Indsatsområdet Fødevarer - Under Handlingsplan 2015 er projektet Future Food Innovation - Styrkelse af fødevarerbranchens innovationskultur igangsat. Projektet forløber tilfredsstillende og er under afslutning. Projektet Foodnexus (tidligere Foodbest) er forlænget til den 31. december 2016. Justeret budget sagsbehandles. Under Vækstplan 2016-2020 afventer flere projekter endeligt tilsagn fra Erhvervsstyrelsen.

Indsatsområdet Smart Industri - Under Handlingsplan 2015 er igangsat projektet fremtidens industrielle forretningsmodeller. Projektet er under afslutning. Projektet vurderes som et meget succesfuldt virksomhedsrettet samarbejdsprojekt.

Indsatsområdet Innovation og Forretningsudvikling - Under handlingsplan 2015 er tre projekter afsluttet med tilfredsstillende resultat. To projekter (Virksomhedsprogrammet 2015 og Eksport og Internationaliseringsprogrammet 2015) har bedt om projektførlængelser fra den 31. august til den 31. december 2016. Generelt for indsatsområdet gennemføres projekterne tilfredsstillende.

Indsatsområdet Kreative Erhverv, Ikt og Turisme - Under handlingsplan 2015 er to projekter gennemført og afsluttet i perioden. Det drejer sig om projektet More.Creative, der er afsluttet den 31. december 2015 med tilfredsstillende resultat. Der er efterfølgende igangsat et nyt projekt på området. Projektet EM i Kvindehåndbold 2015 er ligeledes afsluttet tilfredsstillende.

Indsatsområdet Iværksætteri og Kapital - Initiativerne gennemføres som planlagt, dog er aktiviteten i projekt Iværksætterprogram 2015 mindre end forventet. Projektet følges tæt og har anmodet om forlængelse fra den 31. august til den 31. december 2016. Projektet Midtjysk Iværksætterfond er under afslutning. Projektet "InkubatorMidt" har anmodet om forlængelse fra den 31. august til den 31. december 2016.

Indsatsområdet Viden og kompetencer - Projektet KOMPETENCEFORSYNINGMidt er igangsat. Desværre har projektet haft startvanskeligheder såvel i forhold til gennemførelse af aktiviteter som organisatorisk. Projektet forventer at have gennemført de planlagte aktiviteter med udgangen af 2016.

Indsatsområdet Internationalisering - Indsatsområdet har tre resultatkontrakter til opfølgning. Med mindre justeringer forløber alle projekter tilfredsstillende.

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Anbefaling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling anbefaler direktionens indstilling til forretningsudvalget.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Vækstforum tog på mødet den 15. juni 2016 orienteringen om resultatkontrakter - opfølgning på Handlingsplan 2015 og Vækstplan 2016-2020 til efterretning.

Bilag

Aktivitetsopfølgning marts 2016 - projekter efter 2015

Trafiklys til kontraktopfølgning marts 2016 - projekter efter 2015

Aktivitetsopfølgning marts 2016 - projekter før 2015

Trafiklys til kontraktopfølgning marts 2016 - projekter før 2015

Punkt 7: Drøftelse af høring af Forslag til Råstofplan 2016

1-34-71-1-16

Resume

Regionsrådet har besluttet at revidere den gældende Råstofplan 2012 i form af, at der udarbejdes en Råstofplan 2016. Forslag til Råstofplan 2016 har været forelagt regionsrådet den 16. december 2015. Administrationen ønsker, at det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling drøfter to af de områder, som er dukket op i forbindelse med høringen af forslag til Råstofplan 2016.

Direktionen indstiller,

at det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling drøfter de to konfliktområder til fremtidige råstofgraveområder i Råstofplan 2016, som blev udsat på udvalgs mødet den 8. juni 2016.

Sagsfremstilling

På udvalgs møde den 8. juni 2016 blev to af de eventuelt kommende råstofgraveområder - efter drøftelse - udsat til senere behandling. Administrationen fik til opgave at afklare diverse spørgsmål inden næste drøftelse. Administrationen vil orientere om opfølgningen på de to berørte områder Herrup S og Jeksen S.

Statslig veto mod råstofgraveområde Herrup S (statsejet areal med fredsskovspligt)

Et enigt udvalg ønskede, at administrationen skulle fastholde udlægget af råstofgraveområdet ved Herrup S. Administrationen har den 10. juni 2016 via mail sendt udvalgets opfordring til Naturstyrelsen, som varetager statens interesser i forbindelse med regionens råstofplanlægning. Udvalgets kommentarer på mødet den 8. juni gik på, at man ikke var enig i, at der pr. automatik fra statens side nedlægges veto mod udlæggelse af råstofgraveområder i statsejede skovarealer.

Administrationen har den 23. juni 2016 modtaget svarbrev fra Naturstyrelsen. Heraf fremgår, at: ”På statsejede skovarealer prioriteres de rekreative hensyn højt. Staten har i sin interesseafvejning på statsejede arealer nedprioriteret råstofindvindingen, således at der kun i ganske særlige tilfælde, fx helt specielle eller unikke råstofforekomster, kan indvindes råstoffer på statens skovarealer. Dette er ikke tilfældet i nærværende forslag til Råstofplan.”

Lovgrundlag

Råstoflovens § 6 a, stk.4: *En råstofplan kan ikke vedtages endeligt, hvis miljøministeren til varetagelse af statslige interesser har modsat sig dette skriftligt over for regionsrådet inden udløbet af indsigelsesfristen. Forslaget kan herefter først vedtages, når der er opnået enighed mellem parterne om de nødvendige ændringer.*

Administrationen vurderer og konkluderer med henvisning til foranævnte høringssvar og lovparagraf herefter, at yderligere dialog med Staten vil være formålsløst, men anbefaler dog, at området nedgraderes til et råstofinteresseområde – dvs. til samme status, som den gældende Råstofplan 2012. Det kan endvidere overvejes, om regionsrådet skal fremsende et brev til miljø- og fødevarerministeren, hvori regionsrådet stiller spørgsmål til rimeligheden i statens prioritering. Bl.a. med den begrundelse, at mange statslige skovarealer ligger langt væk fra naboer, og at indsigelser fra naboer til nye fremtidige råstofgraveområder er dominerende i høringssvarene til planforslagene i forbindelse med både revisionsarbejdet og for øvrigt tit også i forbindelse med den daglige drift af en råstofgrav. Senest på dette møde vil et udkast til et brev blive fremlagt.

Råstofgraveområde Jeksen S

Efter ønske fra udvalget på mødet den 8. juni har administrationen fulgt op på sagen og orienteret/forespurgt både jordejer og potentiel råstofindvinder om eventuelt opkøb af bolig. Begge har telefonisk den 28. juni 2016 meddelt, at opkøb - på nuværende tidspunkt - ingen interesse har.

Administrationen indstiller med afsæt i ovenstående tilbagemelding, at området nedgraderes til råstofinteresseområde. Samtidig pålægges administrationen inden næste planrevision at have afklaret, om området herefter skal indgå som råstofgraveområde eller helt tages ud af planen. Afklaringen vil bero på en mere detaljeret råstofkortlægning.

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling drøftede to konfliktområder i forslag til Råstofplan 2016, henholdsvis råstofgraveområde Herrup S (statsejet areal med fredsskovspligt) og råstofgraveområde Jeksen S.

I forhold til området ved Herrup S anbefaler udvalget, at regionsrådet sender et brev til miljø- og fødevareministeren, hvori regionsrådet stiller spørgsmål til rimeligheden i statens prioritering i forhold til ikke at tillade råstofgraveområder i statsejede skovarealer.

I forhold til området ved Jeksen S anbefaler udvalget, at området nedgraderes til råstofinteresseområde.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Svar fra Naturstyrelsen vedørende råstofområder i statsskove

Punkt 8: Uddannelsespolitik 2016-2020 - tema for projektværksted #

1-30-76-8-15

Resume

Regionsrådet vedtog den 30. september 2015 Uddannelsespolitik 2015-2020, som skal bidrage til udmøntningen af den regionale vækst- og udviklingsstrategi.

Til udmøntningen har regionsrådet en udviklingspulje til uddannelsesområdet. Regionsrådet kan yde formåls- og tidsbestemte udviklingstilskud til institutioner, der udbyder almene og erhvervsrettede ungdomsuddannelser og almene voksenuddannelser.

Den 24. maj 2016 blev der gennemført et projektværksted under temaet 'Innovation og iværksætteri' med 85 deltagere og en økonomisk ramme på 10 mio. kr. plus 2 mio. kr. til en åben pulje. Administrationen foreslår nu et projektværksted den 1. september under temaet 'Udvikling af den pædagogiske kerneydelse i ungdomsuddannelserne'.

Direktionen indstiller,

at det rådgivende udvalg for regional udvikling drøfter temaet 'Udvikling af den pædagogiske kerneydelse i ungdomsuddannelserne'.

Sagsfremstilling

Uddannelsespolitikken 2015-2020

Uddannelsespolitikken 2015-2020 indeholder tre overordnede spor:

Sammenhængende uddannelsessystem

Samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne i Region Midtjylland, herunder etablering af et Uddannelsesråd og fortsat udvikling af Netværk – talent, digitalisering, internationalisering o.a.

Uddannelsesmiljøer - samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner om fælles udbud af uddannelser, virtuelle campusmiljøer.

Uddannelsesstilbud til alle unge

Tilbud til alle unge - herunder udvikling af uddannelsesstilbud, som understøtter udviklingen på arbejdsmarkedet og særlige forløb til unge på kanten af arbejdsmarkedet.

Tilbud i hele Region Midtjylland - udvikling af samarbejder og digitale løsninger, som kan sikre alle unge et relevant uddannelsesudbud.

Fremtidssikret uddannelsesstilbud

Erhvervsuddannelser - udmøntning af erhvervsuddannelsesreformen.

Innovation, iværksætteri og talent - Styrkelse af de unges innovative kompetencer, samarbejde med virksomheder og vækstmiljøer. Herunder udvikling af en talentindsats.

Digitalisering - Nye pædagogiske værktøjer, øget fleksibilitet i udbud og afvikling af undervisning.

Internationalisering - Styrkelse af de unges internationale kompetencer og udsyn – den globale borger.

Udviklingspulje til uddannelsesområdet

Regionsrådet kan yde formåls- og tidsbestemt udviklingstilskud til institutioner, der udbyder almene og erhvervsrettede ungdomsuddannelser og almene voksenuddannelser.

Der kan ydes anlægstilskud, efteruddannelse, information, udvikling af fag, valgfag og mere specialiserede studieretninger.

Der kan ydes tilskud til overgange mellem ungdomsuddannelser og andre uddannelser.

Forslag til anvendelse af udviklingspuljen 2016

Regionsrådet har i 2016 afsat 19,5 mio. kr. til udviklingspuljen til uddannelsesområdet.

På baggrund af projektværkstedet den 24. maj vil regionsrådet den 26. oktober skulle tage stilling til en række ansøgninger under overskriften 'Innovation og iværksætteri', som udmønter den del af uddannelsesstrategien, som vedrører sporet Fremtidssikret uddannelsesstilbud samt ansøgninger under en lille åben pulje.

Der resterer på nuværende tidspunkt 9,4 mio. kr. af puljen, hvoraf 1,9 mio. kr. er tilbageløbsmidler fra tidligere års projekter.

Der foreslås gennemført et projektværksted under temaet 'Udvikling af den pædagogiske kerneydelse i ungdomsuddannelserne'. En række institutioner har efterspurgt temaet som led i gennemførelsen af de reformer, som har været med til at skabe nye rammer for uddannelsesområdet og dermed et behov for at gentænke undervisningssituationen, herunder underviserens rolle.

Fokus for projektværkstedet vil derfor være pædagogisk ledelse, lærerrollen og simulationspædagogik.

Eventuelle ansøgere bør inddrage institutionernes arbejde med at gennemføre erhvervsuddannelses- og gymnasireformen.

Pædagogisk ledelse

Her vil der blive sat fokus på ledelsesmæssige færdigheder, herunder teoretisk og metodisk indsigt i fx læringsledelse, pædagogisk medarbejderudvikling, institutionsudvikling og pædagogisk udvikling. Der kan være tale om dels etablering af et netværk og dels udvikling af fælles ledelsesredskaber.

Lærerrollen

Regionsrådet har tidligere støttet et regionalt udviklingsprojekt under titlen 'Relationskompetencer'. Projektet forventes afsluttet XX, og der foreligger allerede en række positive resultater. Der har til projektet været tilknyttet forskning og en følgegruppe med repræsentanter for en række uddannelsesinstitutioner. Projektet vurderes sammen med andre tiltag til at kunne bidrage til anvendelse af eksisterende viden på området og en videreudvikling af et regionalt projekt med fokus på lærerrollen og behovet for nye kompetencer.

Simulationspædagogik

Her vil der blive sat fokus på at arbejde effektivt med simulationsbaseret undervisning og få etableret pædagogisk og fagligt ambitiøse standarder for samme på tværs af regionen. Simulationsbaseret undervisning har vist sig velegnet til at engagere eleverne i praksisnære læringsaktiviteter, der fremmer transfer af det lærte til anvendelsessituationen samt refleksion over egen fremgangsmåde.

Tabel 1. Udvalgte igangsatte projekter	
1.000 kr.	2010-2016
<i>Sammenhængende uddannelsessystem</i>	
Uddannelsesdebatten 2016-2018	2.700
<i>Uddannelsesstilbud til alle unge</i>	
Kompetencebroen (2013)	1.160
Fra problemer til mirakler (2011)	4.266
Chanceulighed - Nej tak (2010)	2.346
<i>Fremtidssikret uddannelsesstilbud</i>	
Projektværksted omkring Innovation og entreprenørskab i ungdomsuddannelserne (2016)	10.000
Innovation og entreprenørskab - forprojekt (2015)	400
IntrFace - udviklingspulje (2015)	100
SOSU Simulationspædagogik - forprojekt (2015)	661
Game HUB (2015)	5.460
Flere unge i erhvervsuddannelserne (2015)	10.000
EUX-landbrug og fremtidens erhvervstilknytning (2014)	155
SubUniversity (2014)	1.165
Relationskompetence og klasseledelse (2014)	5.396
CESSO.DK (2014)	1.565
Internationalisering i en ny visionær pædagogisk rammesætning (2014)	243
Young Business (2014)	969
Den digitale skole (2013)	3.000
E-didaktik (2013)	3.000
Internationalisering på hjemmebane (2013)	3.050
Talent med bredde (2012)	2.960
Socio media education (2011)	2.830
Akademiet for Talentfulde Unge (2011 og 2015)	2.669
Bevilget i alt	64.095
Samlet udmøntning af uddannelsespulje i 2010 - 2016	132.000

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling tog orientering om uddannelsespolitik 2016-2020 – tema for projektværksted til efterretning.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Punkt 9: Godkendelse af mødeplan for 2017 #

1-00-9-15

Resume

Administrationen har udarbejdet forslag til mødeplan for det rådgivende udvalg vedrørende regional udviklings ordinære møder i 2017.

Direktionen indstiller,

at mødeplan for 2017 godkendes.

Sagsfremstilling

Udvalget skal i henhold til forretningsordenen vedtage en mødeplan for udvalgets ordinære møder i 2017.

Af udvalgets kommissorium fremgår, at udvalgets dagsorden opdeles i to dele, hvoraf den ene del vedrører sager, der er optaget på forretningsudvalgets dagsorden. Den anden del kan fx vedrøre sager, der er undervejs til politisk behandling i forretningsudvalg og regionsråd, orienteringssager, temadrøftelser, interne og eksterne oplæg m.v. Disse sager er markeret med # i overskriften.

Udvalgets møder forudsættes således afpasset i forhold til møderne i forretningsudvalget.

Administrationen foreslår, at udvalgets møder i 2017 holdes på følgende datoer:

Onsdag den 11. januar 2017
Onsdag den 1. februar 2017
Onsdag den 15. marts 2017
Onsdag den 5. april 2017
Onsdag den 17. maj 2017
Onsdag den 7. juni 2017
Onsdag den 9. august 2017
Onsdag den 13. september 2017
Onsdag den 4. oktober 2017
Onsdag den 8. november 2017
Onsdag den 29. november 2017

Administrationen foreslår, at møderne holdes fra kl. 14.00-17.00. Dog holdes mødet den 5. april 2017 om formiddagen, da der er årsmøde i Danske Regioner samme dag fra kl. 12.00. Årsmødet holdes i Aarhus.

Som udgangspunkt holdes møderne i Regionshuset Viborg, ellers hos relevante samarbejdspartere m.v.

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling godkendte mødeplan for 2017.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Mødekalender 2017

Punkt 10: Godkendelse af referat fra mødet den 8. juni 2016 #

1-00-9-15

Resume

Godkendelse af referat fra møde den 8. juni 2016.

Direktionen indstiller,

at referatet fra mødet den 8. juni 2016 i det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling godkendes.

Sagsfremstilling

Efter udvalgets forretningsorden skal referatet fra det foregående møde forelægges til godkendelse.

Referat fra udvalgets møde den 8. juni 2016, der tidligere er udsendt til udvalgets medlemmer, er vedlagt til godkendelse.

Beslutning

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling godkendte referatet fra mødet den 8. juni 2016.

Lone Langballe og Keld Marstrand var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Referat_RU080616_åben

Referat tillægsgagsorden_RU080616_åben

Punkt 11: Gensidig orientering #

1-00-9-15

Sagsfremstilling

Gensidig orientering.

Beslutning

Intet til punktet.